

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Відокремлений структурний підрозділ
«УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні педагогічної ради
ВСП «УТЕФК ДТЕУ»
«31» серпня 2023 р.
(протокол № 1)
Сергій ВОЛОЩУК

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ ВСП «УТЕФК ДТЕУ»
від «31»серпня 2023р.№ 108-О

ПОЛОЖЕННЯ
про розроблення та реалізацію
освітньо-професійних програм підготовки
здобувачів фахової передвищої освіти
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий
коледж ДТЕУ»

Ужгород 2023

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про розроблення та реалізацію освітньо-професійних програм підготовки здобувачів фахової передвищої освіти ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» (далі-Положення) розроблено на основі законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 № 2745-VIII, Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2020 № 918, Положення про акредитацію освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.07.2021 № 749, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 грудня 2021 р. за № 1608/37230, Методичних рекомендацій щодо розроблення освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, підготовлених НМЦ ЗФПО та ДСЯО 2022 року, Положення про розроблення та реалізацію освітньо-професійних програм підготовки здобувачів фахової передвищої освіти відокремлених структурних підрозділів ДТЕУ, затвердженого Вченою радою ДТЕУ 30.03.2023, протокол № 8, п.9, Наказ ДТЕУ № 865 від 30.03.2023р., Положення «Про організацію освітнього процесу у ВСП «УТЕФК ДТЕУ» та інших нормативно-правових актів у сфері фахової передвищої освіти.

1.2 Положення є невід'ємною складовою забезпечення якості освітньої діяльності та якості фахової передвищої освіти Відокремленого структурного підрозділу «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету» (далі – ВСП «УТЕФК ДТЕУ»).

1.3 Це Положення регламентує порядок розроблення, затвердження, відкриття, закриття, моніторингу та перегляду освітньо-професійних програм у ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

1.4 Освітньо-професійна програма (далі – ОПП) - єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення визначених результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації.

Відповідність освітньо-професійної програми та освітньої діяльності за цією програмою визначається за такими критеріями:

- структура та зміст освітньо-професійної програми чітко сформульовані та відповідають цілям і стратегії розвитку закладу освіти, враховані потреби зацікавлених сторін, узгоджено із завданнями та особливостями форми здобуття освіти та навчальним планом щодо практичної підготовки та набуття здобувачами освіти передбачених загальних та спеціальних компетентностей; передбачено можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти;
- організовано прийом на навчання за відповідною освітньо-професійною програмою та визнання результатів навчання, отриманих у інших закладах освіти;
- здобувачам освіти надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах

окремих освітніх компонентів, зміст яких оновлюється на основі наукових досягнень і сучасних практик;

- забезпечення внутрішньої системи якості освіти за відповідною освітньо-професійною програмою;
- врахування пропозицій та зауважень по зовнішній перевірці якості освіти за освітньо-професійною програмою (акредитація освітньо-професійної програми).

1.5 ВСП «УТЕФК ДТЕУ» розробляє освітньо-професійні програми в межах ліцензованої спеціальності та затверджує їх вченою радою ДТЕУ. Основою для розроблення освітньо-професійної програми є стандарт фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю (за наявності). До затвердження стандартів фахової передвищої освіти ВСП «УТЕФК ДТЕУ» керується підпунктом 12 пункту 2 прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про фахову передвищу освіту» в частині використання галузевих стандартів підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста як орієнтовних з урахуванням змін у законодавстві та вимог Національної рамки кваліфікацій. У разі відсутності стандарту підготовки за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста рекомендовано використовувати Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07.2020 № 918 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти» та відповідний стандарт вищої освіти освітнього ступеня бакалавра.

1.6 Освітньо-професійна програма фахової передвищої освіти містить:

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;
- зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня фахової передвищої освіти;
- перелік освітніх компонентів і логічну послідовність їх виконання;
- вимоги професійних стандартів (за наявності);
- форми атестації здобувачів фахової передвищої освіти;
- вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти;
- перелік компетентностей випускника.

1.7 Освітньо-професійні програми фахової передвищої освіти можуть мати корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

1.8 Назви освітньо-професійних програм повинні мати ознаки (ключові слова) назви відповідної спеціальності, припускаючи повний збіг або використання парафраз, або за змістом відповідати цим назвам з урахуванням особливостей реалізації освітньо-професійних програм. Стисло вказуються види економічної діяльності, можливості професійної сертифікації та професійні назви робіт, до яких підготовлений випускник відповідно Національного класифікатора України «Класифікація видів економічної діяльності ДК 009:2010». У назвах освітньо-професійних програм також можуть зазначатися назви професій та професійних назв робіт за Національним класифікатором «Державний класифікатор професій

ДКП 003:2010», нових професій, які систематично зустрічаються в оголошеннях роботодавців або існують інші переконливі докази їх існування або попиту на них у майбутньому і для яких здійснюється підготовка фахівців у межах цієї освітньо-професійної програми, а також назви ключових (інтегральних, загальних, спеціальних) компетентностей, які відображені в стандарті і є характерними саме для цієї спеціальності.

При цьому необхідно уникати конфлікту назв, зокрема, не використовувати повністю або частково назви інших галузей знань та спеціальностей (включаючи застарілі назви спеціальностей, які не відповідають даній спеціальності), характерних для них професій і професійних назв робіт, ключових спеціальних компетентностей, назв освітньо-професійних програм.

Назва освітньо-професійної програми не повинна вводити в оману.

1.9 Набір освітньо-професійних програм формується відповідно до суспільних потреб, повинен віддзеркалювати та на випередження враховувати тенденції розвитку технологій, запити бізнесу у кваліфікованих фахівцях. Кожна з них є суттєвою складовою формування іміджу та конкурентних переваг ВСП «УТЕФК ДТЕУ» на ринку освітніх послуг.

1.10 Зміст освітньо-професійної програми має передбачати елементарні форми дослідницької та інноваційної діяльності.

1.11 Освітньо-професійні програми розробляють за участю заінтересованих сторін: здобувачів освіти, випускників закладів фахової передвищої освіти, педагогічних працівників, роботодавців, керівників баз практики, тощо. Відповідно до Закону про фахову передвищу освіту органи студентського самоврядування вносять пропозиції щодо змісту ОПП.

1.12 Склад робочої групи по розробці ОПП обговорюється та затверджується на методичній раді коледжу і затверджується наказом директора ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

1.13 Проєкт освітньо-професійної програми, яку розробила робоча група, оприлюднюється на сайті коледжу для громадського обговорення.

1.14 Після обговорення та внесення відповідних правок, затверджується Вченою радою ДТЕУ, після чого вводиться в дію наказом директора коледжу.

1.15 Освітньо-професійні програми доводиться до відома учасників освітнього процесу шляхом оприлюднення на вебсайті коледжу.

1.16 Оригінали освітньо-професійних програм зберігаються у заступника директора з навчальної роботи, а його копії знаходяться у завідувачів відділень та, за необхідності, в інших підрозділах коледжу.

II. ВИМОГИ ДО ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ

2.1 Під час розроблення освітньо-професійної програми фахової передвищої освіти ВСП «УТЕФК ДТЕУ» самостійно формує перелік та зміст її освітніх компонентів, спрямованих на досягнення результатів навчання, що дає право на отримання освітньої та професійної кваліфікації.

ВСП «УТЕФК ДТЕУ» розподіляє освітні компоненти на обов'язкові та вибіркові, які в свою чергу поділяють на освітні компоненти, що формують

загальні компетентності, та освітні компоненти, що формують спеціальні компетентності.

Освітні компоненти, які входять до обов'язкових, позначають ОК 1, ОК 2, ... (де ОК – обов'язковий компонент, а 1 – порядковий номер у переліку обов'язкових освітніх компонентів). Освітні компоненти, які входять до вибірових (за вибором здобувача освіти), позначають ВК 1, ВК 2, ..., (де ВК – вибіровий компонент, а 1 – порядковий номер у переліку вибірових освітніх компонентів).

При цьому необхідно дотримуватися таких вимог:

- мінімум 50 відсотків обсягу освітньо-професійної програми має бути спрямовано на здобуття компетентностей та забезпечення результатів навчання за спеціальністю, визначених стандартом фахової передвищої освіти (якщо інше не передбачене стандартом освіти);

- освітньо-професійна програма повинна передбачати освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти в обсязі, що становить не менше 10 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньо-професійної програми. Обрання вибірових освітніх компонентів (навчальних дисциплін) здобувачами фахової передвищої освіти проводиться на засадах прозорості та студентоорієнтованого навчання і визначається в установленому порядку;

- здобувач освіти має можливість обрати вибірові дисципліни, які зазначені у переліку дисциплін за вибором здобувача фахової передвищої освіти;

- перелік вибірових освітніх компонентів (навчальних дисциплін) оприлюднюють в каталозі на офіційному вебсайті ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

2.2 ВСП «УТЕФК ДТЕУ» може встановлювати додаткові компетентності, результати навчання та форми атестації здобувачів освіти, на реалізацію яких спрямовують залишок кредитів ЄКТС приблизно 40 відсотків обсягу ОПП, які забезпечуються освітніми компонентами. *Додатково встановлені закладом освіти компетентності чи результати навчання виділяються курсивом.*

Усі ці компоненти мають бути спрямовані на набуття здобувачем фахової передвищої освіти компетентностей, які передбачають здатність особи вирішувати типові спеціалізовані завдання в окремій галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідних наук та може характеризуватися певною невизначеністю умов.

2.3 Освітнім компонентам встановлюють кредити ЄКТС (у тому числі і атестації здобувачів) та форми підсумкового контролю. Навчальні дисципліни і практична підготовка плануються, як правило, в обсязі 3 і більше кредитів ЄКТС. Не рекомендовано встановлювати освітнім компонентам величини кредитів, які не є цілими числами.

2.4 При визначенні кількості освітніх компонентів освітньо-професійної програми та їх обсягу враховується, що:

- обсяг освітньо-професійної програми визначається в кредитах ЄКТС і роках;

- обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин;
- навантаження одного навчального року за денною формою здобуття освіти становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС;
- оптимальна кількість освітніх компонентів на навчальний рік (обов'язкових і вибіркових з урахуванням практик) становить 16 та відповідно до 8 на семестр;
- до переліку освітніх компонентів не входить екзаменаційна сесія;
- до переліку освітніх компонентів освітньо-професійної програми включають усі види практичної підготовки, їх обсяг у кредитах ЄКТС та форми підсумкового контролю. У структурно-логічній схемі освітньо-професійної програми відображають логічну послідовність виконання видів практичної підготовки, що забезпечує здобуття компетентностей, потрібних для подальшої професійної діяльності;
- курсова робота (проєкт) може виділятися як окремий освітній компонент (обсяг не менше 3-х кредитів ЄКТС);
- практична підготовка планується в тижнях із розрахунку (орієнтовно) один тиждень – 1,5 кредити ЄКТС;
- обсяг кредитів, що відводяться на різні види практичної підготовки, не залежить від загальної кількості кредитів освітньо-професійної програми;
- сума кредитів ЄКТС усіх видів практичної підготовки не має бути меншою ніж 10 відсотків від обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття ступеня фахової передвищої освіти.

2.5 Обсяг кредитів ЄКТС освітньо-професійної програми, необхідних для здобуття фахової передвищої освіти, визначається стандартом фахової передвищої освіти спеціальності (за наявності).

2.6 Невід'ємною складовою кожної ОПП в умовах пристосування освітнього процесу до умов воєнного стану є тема національного спротиву. Кожен випускник має набути компетентності, які б дали йому змогу за необхідності стати до національного спротиву.

2.7 Під час розроблення ОПП фахової передвищої освіти її обсяг зазначають для реалізації на основі повної загальної середньої освіти. Предмети профільної середньої освіти, за винятком тих, що інтегруються з відповідними освітніми компонентами (дисциплінами) ОПП, до неї не вносять.

III. Порядок розроблення та запровадження освітньо-професійних програм

3.1 Заступник директора з навчальної роботи за поданням голів циклових комісій складає проєкт розпорядження щодо формування робочих груп з розробки та постійного розвитку освітньо-професійних програм (далі – робоча група) фахової передвищої освіти, у додатку до якого визначає склад робочої групи і подає його на затвердження в установленому порядку. До складу робочої групи також включаються / залучаються заінтересовані сторони – роботодавці, науковці з даної галузі, здобувачі освіти, випускники ВСП «УТЕФК ДТЕУ», педагогічні працівники тощо.

3.2 Органи студентського самоврядування вносять пропозиції щодо змісту освітньо-професійної програми.

3.3 Робоча група:

- здійснює моніторинг, аналізує ситуацію на ринку праці, вивчає потреби суспільства, професійного середовища, вимоги і запити партнерів, випускників освітньо-професійних програм відповідної спеціальності (галузі знань) проводить консультації зі здобувачами освіти;

- вивчає аналогічні освітньо-професійні програми у закладах освіти України та за кордоном;

- досліджує існуючу та прогностичну ситуацію в аспекті законодавчих та інституційних реформ;

- вивчає та аналізує дані приймальної комісії щодо кон'юнктури прийому абітурієнтів не менше, ніж за останні 5 років;

- обговорює назву та зміст майбутньої освітньо-професійної програми на цикловій комісії із залученням: потенційних роботодавців, інших представників професійної спільноти; здобувачів освіти старших курсів споріднених спеціальностей; випускників, які здобули відповідний освітньо-професійний ступінь в минулі кілька років;

- визначає перелік компетентностей фахівця, які необхідно розвинути / сформувати в процесі підготовки за освітньо-професійною програмою на основі результатів аналізу, що має складатися з інтегральних, загальних і спеціальних компетентностей відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти, що визначають унікальність / відмінність освітньо-професійної програми, з урахуванням Національної рамки кваліфікацій;

- визначає перелік програмних результатів навчання (знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, набутих у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньо-професійної програми або окремих освітніх компонентів) за освітньо-професійною програмою відповідно до стандарту фахової передвищої освіти України;

- складає матриці, що надають можливість робочій групі виявити, які компетентності не охоплені повною мірою компонентами освітньо-професійної програми, які результати навчання дублюються в різних компонентах освітньо-професійної програми тощо; а на цій підставі формує остаточний перелік і зміст компонент освітньо-професійної програми;

- надає проєкт освітньо-професійної програми в доступній формі роботодавцям для погодження і підтримки введення відповідної освітньо-професійної програми;

- складає освітньо-професійну програму фахової передвищої освіти за встановленою формою (додаток А) та вносить при необхідності корективи в проєкт;

- розміщує проєкт на офіційному вебсайті ВСП «УТЕФК ДТЕУ» для громадського обговорення.

3.4 Керівник робочої групи розробляє обґрунтування проєкту освітньо-професійної програми з урахуванням пропозицій та рекомендацій, де зазначаються переваги введення нової освітньо-професійної програми, її особливості та відмінності від діючих в Україні та світі, структурно-логічна схема викладання дисциплін, що забезпечуватимуть досягнення результатів навчання, та надає його для розгляду на тематичному засіданні методичної ради. На засідання запрошуються члени робочої групи, фахівці-практики, здобувачі освіти, партнери освітньо-професійних програм.

3.5 Схвалений проєкт освітньо-професійної програми виноситься на затвердження вченою радою ДТЕУ.

3.6 На основі ухваленної вченою радою освітньо-професійної програми, розробляється проєкт навчального плану, відбувається його затвердження вченою радою ДТЕУ в установленому порядку та включення до Правил прийому на навчання до ВСП «УТЕФК ДТЕУ»; проводиться актуалізація відповідних документів.

3.7 Навчання за новою освітньо-професійною програмою проводиться в межах ліцензійного обсягу за спеціальністю.

3.8 Керівник робочої групи, голова циклової комісії відповідають за організацію оприлюднення інформації про освітньо-професійну програму на офіційному вебсайті ВСП «УТЕФК ДТЕУ», проведення відповідної профорієнтаційної роботи, прийом на навчання.

3.9 ВСП «УТЕФК ДТЕУ» своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітньо-професійну програму в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

IV. Порядок моніторингу та удосконалення освітньо-професійних програм в процесі їх реалізації

4.1 Моніторинг та удосконалення освітньо-професійних програм фахової передвищої освіти ВСП «УТЕФК ДТЕУ» в процесі їх реалізації проводиться з метою забезпечення відповідності встановленим місії та цілям діяльності, а також потребам здобувачів освіти, суспільства в цілому. У результаті такого перегляду відбувається щорічне або за необхідності (поточні зміни у законодавстві, новинки / відкриття (асортимент, технології, техніка); наукові дослідження у певній галузі тощо) оновлення освітньо-професійних програм та програм навчальних дисциплін, кваліфікаційних іспитів, практичної підготовки і, в цілому, удосконалення освітньо-професійних програм. Про будь-які дії, заплановані або вжиті як результат удосконалення, інформуються всі заінтересовані сторони.

4.2 Періодичний моніторинг та удосконалення освітньо-професійних програм в процесі їх реалізації організовує керівник робочої групи із залученням її членів з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг, формування конкурентоспроможних компетентностей та створення сприятливого й ефективного освітнього середовища для здобувачів освіти.

4.3 Критерії, за якими відбувається моніторинг та удосконалення освітньо-професійних програм в процесі їх реалізації, формуються як у результаті зворотного зв'язку з педагогічними / науково-педагогічними працівниками, здобувачами освіти, випускниками, партнерами та роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку спеціальностей та потреб суспільства.

4.4 Актуальність освітньо-професійних програм визначається такими показниками:

- ступінь оновлюваності освітньо-професійних програм, участі роботодавців у розробці та внесенні змін, а також задоволеності здобувачів освіти (випускників), що визначається у т.ч. за результатами анкетного опитування;
- рівень працевлаштування випускників на момент випуску, що визначається за результатами анкетування;
- рейтинг за оцінками роботодавців або інша відповідна інформація.

4.5 Моніторинг освітньо-професійних програм в процесі їх реалізації включає визначення:

- змісту освітньо-професійних програм за результатами останніх досліджень у відповідній галузі знань з метою забезпечення їх відповідності сучасним вимогам;
- змін потреб суспільства;
- очікувань, потреб та ступеня задоволення здобувачів освіти стосовно освітньо-професійної програми (опитування, анкетування, тощо).

4.6 Освітньо-професійні програми у разі потреби переглядаються із залученням здобувачів освіти та роботодавців. Оновлюються не рідше одного разу на 5 років.

4.7 Зміни до освітньо-професійних програм вносять за ініціативи керівника робочої групи освітньо-професійної програми, учасників освітнього процесу чи роботодавців та мають бути оформлені відповідними протоколами, а також оприлюднені для обговорення на сторінці офіційного вебсайту ВСП ДТЕУ не пізніше ніж за місяць до затвердження.

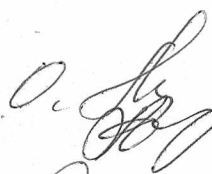
4.8 При зміні опису предметної області акредитованої освітньо-професійної програми та/чи оновленні більше ніж на 15 відсотків змісту підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформованого у термінах результатів навчання,

керівник ВСП «УТЕФК ДТЕУ» протягом одного місяця з дня прийняття рішення про внесення таких змін та не пізніше ніж за місяць до початку вступної кампанії повідомляє Державну службу якості освіти України про суттєві зміни в освітньо-професійній програмі.

4.9 Оновлені освітньо-професійні програми фахової передвищої освіти узгоджуються із роботодавцями, представниками студентського самоврядування, заступником директора з навчальної або навчально-методичної роботи/завідувачем відділення за поданням голів циклових комісій, затверджуються вченою радою ДТЕУ та вводяться в дію наказом керівника ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

4.10 Освітньо-професійні програми фахової передвищої освіти, що реалізуються у ВСП «УТЕФК ДТЕУ», є невід'ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та оприлюднюються на офіційному вебсайті ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

4.11 Освітньо-професійні програми, які втратили свою актуальність та за результатами перегляду не отримали підтримку стейкхолдерів – за поданням та обґрунтуванням голови циклової комісії і керівника робочої групи, закриваються наказом директора ВСП «УТЕФК ДТЕУ».

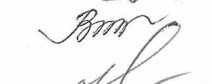
Оксана РАТІ, заступник директора з навчальної роботи;

Ганна ДАНКО, заступник директора з навчально-виробничої роботи;

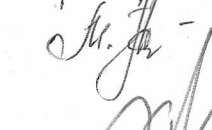
Ганна ДЕНЧИЛЯ-САКАЛЬ, завідувач відділення підприємництва та торгівлі;

Світлана ГОЛУБКА, завідувач відділення обліку та фінансів;

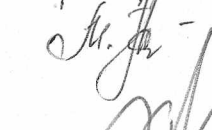
Василь ГИНДРЮК, завідувач відділення харчових технологій;

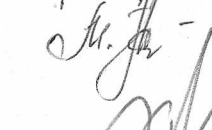
Віталія КАНЧІ, завідувач відділення туризму та готельно-ресторанної справи;

Валерія СМОЧКО, голова ц/к фінансово-облікових дисциплін;

Алла ДОМИЩЕ-МЕДЯНИК, голова ц/к готельно-туристичних дисциплін;

Маріанна ПІЧКАР, голова ц/к хіміко-технологічних дисциплін;

Катерина КУЗЬМА, голова ц/к товарознавчо-комерційних дисциплін.

ЗРАЗОК ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«УЖГОРОДСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

**«ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»/
«ENTREPRENEURSHIP AND TRADE»**

фахової передвищої освіти

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	07 Управління та адміністрування
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	076 Підприємництво та торгівля
КВАЛІФІКАЦІЯ	освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр спеціальність «Підприємництво та торгівля» освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»

**ЗАТВЕРДЖЕНО
ВЧЕНОЮ РАДОЮ ДТЕУ**

Голова вченої ради

_____/Анатолій МАЗАРАКІ/
(протокол № __ від «__» _____ 20__ р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в дію з _____ 20__ р.

Директор ВСП «УТЕФК ДТЕУ»

_____/Сергій ВОЛОЩУК/
(наказ № __ від «__» _____ 20__ р.)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

Погоджено

Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ 2023 р.

Погоджено

Проректор з науково-
педагогічної роботи та
міжнародних в'язків

_____ 2023 р.

Погоджено

Начальник навчального відділу
ДТЕУ

_____ 2023 р.

Погоджено

Начальник навчально-методичного
відділу ДТЕУ

_____ 2023 р.

Погоджено

Завідувач кафедри торговельного
підприємництва та логістики ДТЕУ

_____ 2023 р.

Погоджено

Завідувач відділення підприємництва
та торгівлі

_____ 2023 р.

Погоджено

Голова циклової комісії
товарознавчо-комерційних
дисциплін ВСП «УТЕФК ДТЕУ»

_____ 2023 р.

Погоджено

Керівник робочої групи з розробки,
розвитку освітньо-професійної
програми та випуску фахівців за нею

_____ 2023 р.

Погоджено

(посада, організація)

_____ 2023 р.

Погоджено

(посада, організація)

_____ 2023 р.

Погоджено

Представник ОСС ВСП «УТЕФК
ДТЕУ»

_____ Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ
_____ 2023 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійну програму розроблено на основі стандарту фахової передвищої освіти затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 22.06.2021 року № 704 «Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність освітньо-професійного ступню «фаховий молодший бакалавр», введеного в дію з 2021/2022 навчального року.

URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/Fakhova%20peredvyshcha%20osvita/Zatverdzeni.standarty/2021/07/08/076.Pidpryyemnytstvo.torhivlya.birzhova.diyal.08.07.docx>

Розроблено робочою групою в складі:

1.....

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1.....

**1. Опис освітньо-професійної програми
зі спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»**

1 - Загальна інформація

Повна назва закладу фахової передвищої освіти	Відокремлений структурний підрозділ «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету»
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Освітня кваліфікація	фаховий молодший бакалавр з підприємництва та торгівлі
Професійна кваліфікація	не надається
Кваліфікація в дипломі	Освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр Спеціальність – 076 Підприємництво та торгівля Освітньо-професійна програма – Підприємництво та торгівля
Цикл/рівень	НРК України – 5 рівень, FQ-EHEA – короткий підцикл, EQF-LLL – 5 рівень
Офіційна назва освітньо-професійної програми	Підприємництво та торгівля
Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня фахового молодшого бакалавра	120 кредитів ЄКТС, термін навчання один рік десять місяців.
Наявність акредитації	Вказується інформація про акредитацію ОПП. <i>Наприклад:</i> Освітньо-професійна програма не акредитована. Акредитація ОПП передбачена до 30.06.2026 року.
Термін дії освітньо-професійної програми	До наступного планового оновлення
Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою	– на основі повної загальної середньої освіти (профільної середньої освіти) – один рік десять місяців; – на основі базової середньої освіти – два роки десять місяців. Форма здобуття освіти: інституційна (очна (денна)). Порядок прийому визначається Правилами прийому на навчання до ВСП «УТЕФК ДТЕУ», затверджених в установленому порядку.
Мова(и) викладання	Українська
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-професійної	Інтернет-адреса сторінки ОПП – http://www.utek.uz.ua Каталог вибірових освітніх компонентів – https://utek.uz.ua/2016-04-20-12-12-37.html

програми	
2 - Мета освітньо-професійної програми	
Чітке та стисле формулювання цілей, які відповідають цілям та стратегії закладу освіти та визначаються з урахуванням позицій і потреб заінтересованих сторін, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці (в одному – двох реченнях).	
3 - Характеристика освітньо-професійної програми	
Предметна область	Об'єкт вивчення та/або діяльності: діяльність з організації та функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур, що здійснюються для досягнення економічних і соціальних результатів. Цілі навчання: підготовка фахівців, здатних вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Теоретичний зміст предметної області: поняття, категорії, концепції, принципи, положення підприємництва, торгівлі та біржової діяльності і методологія їхнього використання для організації та ефективного функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур. Методи, методики та технології: загальнонаукові й спеціальні методи, професійні методики і технології, застосування яких дозволяє вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми з організації, ефективного функціонування і розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур. Інструментарій та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи та технології, прилади та обладнання, необхідні для формування професійних компетентностей фахового молодшого бакалавра з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
Орієнтація освітньо-професійної програми	Освітньо-професійна програма спрямована на підготовку кваліфікованих фахівців в галузі підприємництва та торгівлі з урахуванням сучасних тенденцій та вимог ринку, для успішної роботи в різних галузях бізнесу, включаючи підприємництво, торгівлю, маркетинг, які матимуть можливість створювати та розвивати власний бізнес, що стане важливим внеском у розвиток економіки та суспільства в цілому.
Основний фокус освітньо-професійної програми та спеціалізації	Зазначити специфіку освітньо-професійної програми. Ключові слова.
Особливості освітньо-професійної програми	<i>Наприклад:</i> Міждисциплінарна та багатoproфільна підготовка фахівців у сфері підприємницької та торговельної діяльності. Практична підготовка на торговельних підприємствах та підприємствах, що надають послуги.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	

Придатність до працевлаштування	Фаховий молодший бакалавр підготовлений до виконання робіт в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за Національним класифікатором України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010, секціями С, G, H: 1224 Завідувач секції 1224 Керівники виробничих підрозділів в оптовій та роздрібній торгівлі 1229.1 Завідувач відділу(самостійно) 3415 Агент торговельний 3415 Агент комерційний 3415 Представник торговельний 3415 Комівояжер 3416 Закупник 3419 Товарознавець 3419 Організатор з постачання 3419 Організатор зі збуту 3421 Торговельний брокер (маклер) 3422 Експедитор транспортний 3422 Агент з митного оформлення вантажів та товарів 3439 Фахівець Перелік посад, які може обіймати випускник, не є вичерпним.
Академічні права випускників	Вказуються можливості для продовження навчання на рівні вищої освіти та/або у системі освіти дорослих. <i>Наприклад:</i> Здобуття освіти за: початковим рівнем (короткий цикл) вищої освіти; першим (бакалаврський) рівнем вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих, у тому числі післядипломної освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Стисло (до 3-х рядків) описуються основні підходи, методи та технології, які використовуються під час реалізації ОПП.
Оцінювання	Зазначається стислий опис основних методів оцінювання, що забезпечують вимірювання результатів навчання за ОПП.
6 – Перелік компетентностей випускника	
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі підприємницької, торговельної та біржової діяльності або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів системи наук, які формують концепції організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших

	осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	Вказуються: - компетентності, визначені стандартом фахової передвищої освіти спеціальності та, за наявності, визначені в професійному стандарті; - компетентності, визначені закладом фахової передвищої освіти із врахуванням особливостей даної ОПП.
Спеціальні компетентності (СК)	Вказуються: - компетентності, визначені стандартом фахової передвищої освіти спеціальності та, за наявності, визначені в професійному стандарті; - компетентності, визначені закладом фахової передвищої освіти із врахуванням особливостей ОПП. Перелік спеціальних компетентностей корелюється з описом 5 рівня Національної рамки кваліфікацій.
7 – Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	
Вказуються відповідно до компетентностей: - результати навчання, визначені стандартом фахової передвищої освіти спеціальності та, за наявності, професійним стандартом; - результати навчання, визначені закладом фахової передвищої освіти.	
8 – Ресурсне забезпечення реалізації освітньо-професійної програми	
Кадрове забезпечення	Вказуються специфічні характеристики кадрового забезпечення, залученого до реалізації ОПП з урахуванням вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постанови Кабінету Міністрів України № 347 від 10.05.2018 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності».
Матеріально-технічне забезпечення	Вказуються специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення, необхідного для успішної реалізації ОПП, з урахуванням її мети, особливостей та вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постанови Кабінету Міністрів України № 347 від 10.05.2018 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності».
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Вказуються специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення з урахуванням вимог Постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постанови Кабінету Міністрів України № 347 від 10.05.2018 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності».
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Вказуються укладені угоди про академічну мобільність.

Міжнародна кредитна мобільність	Вказуються укладені угоди про міжнародну академічну мобільність, про подвійне дипломування, тривалі міжнародні проєкти, які передбачають включене навчання здобувачів освіти тощо.
Навчання іноземних здобувачів фахової передвищої освіти	Умови та особливості ОПП в контексті навчання іноземних громадян.

2. Перелік освітніх компонентів і логічна послідовність їх виконання

2.1. Перелік освітніх компонентів ОПП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційний іспит тощо)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОПП			
Обов'язкові освітні компоненти, що формують загальні компетентності			
ОК 1	Культурологія/Art and Cultural Studies	3	Залік
ОК 2	Основи психології та етика бізнесу/ Fundamentals of Psychology and Business Ethics	3	Залік
ОК 3	Інформатика і комп'ютерна техніка/ Computer Science and Technologies	3	Залік
ОК 4	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці/ Life Safety and Fundamental of Health and Safety	3	Залік
ОК....			
Усього		(%)	
Обов'язкові освітні компоненти, що формують спеціальні компетентності			
ОК 12	Теоретичні основи товарознавства товарів/ Theoretical Fundamentals of Commodity Science	3	Екзамен
ОК 13	Організація та технологія торговельних процесів/ Organization and Technology of Trade Processes	3	Екзамен
ОК 14	Товарознавство. Харчові продукти/ Commodity Science. Food Products	9	Екзамен
ОК 15	Товарознавство. Непродовольчі товари/ Commodity Science. Non-Food Products	9	Екзамен
ОК 16	Основи обліку, оподаткування та страхування/ Fundamentals of Accounting, Taxation and Insurance	3	Залік
ОК 17	Основи маркетингу/ Basics of Marketing	3	Залік
ОК 18	Основи зовнішньо-економічної діяльності / Fundamentals of Foreign	3	Залік

	Economic Activity		
OK 19	Підприємництво/ Entrepreneurship	6	Екзамен
OK19.1	Курсова робота/ Coursework		
OK.....			
Усього		(%)	
Практична підготовка			
OK 24	Навчальна практика/Practical Course	9	Залік
OK 25	Виробнича професійна практика/Practical Training	6	Залік
Усього		15 (12,50 %)	
Атестація здобувачів фахової передвищої освіти			
OK 26	Підготовка до кваліфікаційного іспиту та атестація/Preparation for Qualification Exam and Certification	3 (2,50%)	
Загальний обсяг обов’язкових освітніх компонентів		90 (75%)	
Вибіркові освітні компоненти ОПП (за вибором здобувача фахової передвищої освіти)			
ВК 1		3	Залік
ВК 2		3	Залік
ВК 3		3	Залік
ВК 4		3	Залік
ВК 5		3	Залік
ВК 6		3	Залік
ВК 7		3	Залік
ВК 8		3	Залік
Загальний обсяг вибірових освітніх компонентів		12 (10 %)	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОПП		120	

Примітки:

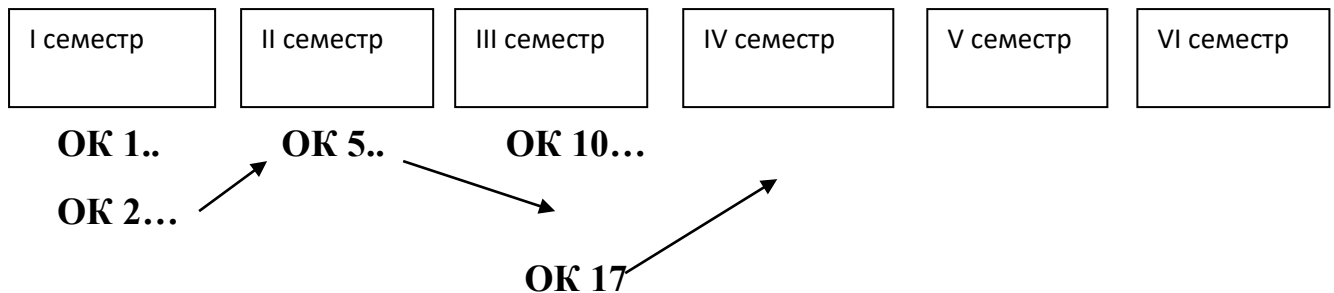
Для кожного ОК та ВК додається переклад англійською мовою.

Для здобувачів освіти на основі базової середньої освіти на I-II курсах предмет «Фізична культура» включено до переліку базових предметів в обсязі 2 години на тиждень. Для здобувачів освіти III-IV курсів та тих, що вступили на навчання на основі повної загальної середньої освіти, заняття з фізичного виховання є обов'язковими і можуть включатися до ОПП з виділенням кредитів ЄКТС або як позакредитний освітній компонент.

Фізична культура шляхом проведення обов'язкових занять у закладах фахової передвищої освіти здійснюється відповідно до навчальних програм, затверджених у встановленому порядку (частина 4 статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»).

1.2 Структурно-логічна схема ОППВ

Під час відображення структурно-логічної схеми ОПП необхідно надати короткий опис логічної послідовності вивчення освітніх компонентів. Рекомендовано наводити у вигляді схеми.

3.Форма атестації здобувачів фахової передвищої освіти

Атестація зі спеціальності здійснюється у формі кваліфікаційного іспиту.

Кваліфікаційний іспит має передбачати оцінювання результатів навчання, визначених Стандартом та відповідною освітньо-професійною програмою.

4.Вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти

У ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ» функціонує система внутрішнього забезпечення якості, яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення та оприлюднення політики, принципів та процедур забезпечення якості фахової передвищої освіти, що інтегровані до загальної системи управління закладом фахової передвищої освіти, узгоджені з його стратегією і передбачають залучення внутрішніх та зовнішніх заінтересованих сторін;
- 2) визначення і послідовне дотримання процедур розроблення освітньо-професійних програм *відповідно до Положення про розроблення та реалізацію освітньо-професійних програм підготовки здобувачів фахової передвищої освіти у ВСП «УТЕФК ДТЕУ»*, які забезпечують відповідність їх змісту стандартам фахової передвищої освіти (професійним стандартам - за наявності), декларованим цілям, урахування позицій заінтересованих сторін, чітке визначення кваліфікацій, що присуджуються та/або присвоюються, які мають бути узгоджені з Національною рамкою кваліфікацій;
- 3) здійснення за участю здобувачів освіти моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм з метою гарантування досягнення встановлених для них цілей та їх відповідності потребам здобувачів фахової передвищої освіти і суспільства, включаючи опитування здобувачів фахової передвищої освіти;

- 4) забезпечення дотримання вимог правової визначеності, оприлюднення та послідовного дотримання нормативних документів закладу фахової передвищої освіти, що регулюють усі стадії підготовки здобувачів фахової передвищої освіти (прийом на навчання, організація освітнього процесу, визнання результатів навчання, переведення, відрахування, атестація тощо);
- 5) забезпечення релевантності, надійності, прозорості та об'єктивності оцінювання, що здійснюється у рамках освітнього процесу;
- 6) визначення та послідовне дотримання вимог щодо компетентності педагогічних (науково-педагогічних) працівників, застосовування чесних і прозорих правил прийняття на роботу та безперервного професійного розвитку персоналу;
- 7) забезпечення необхідного фінансування освітньої та викладацької діяльності, а також адекватних та доступних освітніх ресурсів і підтримки здобувачів фахової передвищої освіти за кожною освітньо-професійною програмою;
- 8) забезпечення збирання, аналізу і використання відповідної інформації для ефективного управління освітньо-професійними програмами та іншою діяльністю закладу;
- 9) забезпечення публічної, зрозумілої, точної, об'єктивної, своєчасної та легкодоступної інформації про діяльність закладу та всі освітньо-професійні програми, умови і процедури присвоєння ступеня фахової передвищої освіти та кваліфікацій;
- 10) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладу фахової передвищої освіти та здобувачами фахової передвищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату та інших порушень академічної доброчесності, притягнення порушників до академічної відповідальності;
- 11) періодичне проходження процедури зовнішнього забезпечення якості фахової передвищої освіти;
- 12) залучення здобувачів фахової передвищої освіти та роботодавців як повноправних партнерів до процедур і заходів забезпечення якості освіти;
- 13) забезпечення дотримання студентоорієнтованого навчання в освітньому процесі;
- 14) здійснення інших процедур і заходів, визначених законодавством, установчими документами закладів фахової передвищої освіти або відповідно до них *та Положенням про внутрішню систему забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету».*

5. Вимоги до професійних стандартів

Професійний стандарт відсутній.

6.1 Матриця відповідності програмних компетентностей випускника обов'язковим компонентам освітньо-професійної програми

Компоненти/ Компетентності	ОК 1	ОК 2	...	ОК n
ЗК 1 (<i>шифр та номер – див. СФПО України</i>)	+	+	+	+
ЗК 2	+	+	+	+
...				
СК 1	+	+	+	+
СК 2	+			
....		+	+	+

6.2 Матриця відповідності програмних компетентностей випускника вибірковим компонентам освітньо-професійної програми

Компоненти/ Компетентності	ВК 1	ВК 2	...	ВК m
ЗК 1 (<i>шифр та номер – див. СФПО України</i>)	+	+	+	+
ЗК 2	+	+	+	+
...				
СК 1	+	+	+	+
СК 2	+			
....		+	+	+

7.1 Матриця відповідності результатів навчання відповідним обов'язковими компонентами освітньо-професійної програми

Компоненти/ Програмні результати навчання	ОК 1	ОК 2	⋮
РН 1 (<i>шифр та номер – див. СФПО України</i>)		+	+
РН 2	+		+
.....		+	

7.2 Матриця відповідності результатів навчання відповідним вибілковими компонентами освітньо-професійної програми

Компоненти/ Програмні результати навчання	ВК 1	ВК 2	⋮
РН 1 (<i>шифр та номер – див. СФПО України</i>)	+	+	
РН 2	+		+
.....		+	+

8. Матриця відповідності результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності							
	Загальні компетентності				Спеціальні компетентності			
	ЗК 1	ЗК 2	...	ЗК n	СК 1	СК 2	...	СК n
РН 1	+	+	+	+	+		+	+
РН 2	+	+	+	+	+		+	+
...						+		
РН n	+	+	+	+	+	+	+	+

Примітки: РН 1 – результат навчання (визначений у розділі 7).

ЗК 1 – загальна компетентність (визначена у розділі 6).

СК 1 – спеціальна компетентність (визначена у розділі 6).

+ – позначка означає, що певний результат навчання забезпечується певними компетентностями.

Аркуш реєстрації змін

[illegible]

Відокремлений структурний підрозділ «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж Державного торговельно-економічного університету»

Директор

ЗАТВЕРДЖУЮ

Сергій ВОЛОЩУК

ЗМІНИ

до Положення про розроблення та реалізацію освітньо-професійних програм підготовки здобувачів фахової передвищої освіти ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»

Відповідно до внесених Змін до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти та освітньої діяльності у ВСП «УТЕФК ДТЕУ», наказ № 141-О від 31.08. 2026 року, рішення педагогічної ради ВСП «УТЕФК ДТЕУ» від 31.08.2026р., протокол № 1, внести наступні зміни:

1. Розділ I. Загальні положення:

п.1.5 викласти в редакції:

ВСП «УТЕФК ДТЕУ» розробляє освітньо-професійні програми в межах ліцензованої спеціальності та затверджує їх Вченою радою ДТЕУ. Основою для розроблення освітньо-професійної програми є стандарт фахової передвищої освіти за відповідною спеціальністю.

2. Розділ II. Вимоги до освітньо-професійних програм:

п.2.6 після слів «стати до національного спротиву.» доповнити наступним реченням:

Освітньо-професійна програма повинна включати обов'язковий освітній компонент «Основи національного спротиву» в обсязі 3 кредити з підсумковим контролем знань – диференційований залік, вивчення якого передбачено для здобувачів освіти на основі БСО після закінчення предмету «Захист України».

3. Розділ IV. Порядок моніторингу та удосконалення освітньо-професійних програм в процесі їх реалізації викласти в редакції:

3.1. пункт 4.6 викласти в редакції:

Освітньо-професійні програми переглядаються та оновлюються щороку із залученням зовнішніх та внутрішніх стейкхолдерів.

3.2. після п. 4.8 додати п. 4.9 в редакції:

Відповідальною особою за моніторинг та оновлення освітньо-професійної програми є керівник робочої групи з розробки, розвитку ОПП та випуску фахівців за нею. Недоліки освітньо-професійної програми виявляються через систему зворотного зв'язку з ключовими стейкхолдерами, а саме: анкетування здобувачів освіти та випускників; відгуки під час практик, рецензії на ОПП, результати опитувань щодо якості підготовки випускників від роботодавців; звіти голів циклових комісій, аналіз забезпечення дисциплін, результати взаємовідвідування занять та анкетування викладачів, а також висновки та рекомендації зовнішніх експертів.

3.3. Змінити нумерацію: п.4.9 на 4.10; п.4.10 на 4.11; п.4.11 на 4.12.

Заступник директора з навчальної роботи

Оксана РАТІ